

SAMOAN.SP NEEDS 2013

Tamaiti e iai mana'oga fa'apitoa

'O gāluega fa'amatua mo le tamaitiiti e iai mana'oga fa'apitoa e tutusa lelei lava ma gāluega fa'amatua o isi tamaiti. 'O tamaiti uma e mana'omia le alofa ma le mafanafana, tapula'a ma le mea e gata ai ina ia ta'ita'ia a latou āmio. E iai taimi latou te mana'omia ai nisi fesoasoani mo isi vaega e pei o le feoa'iga, a'oa'o po'o le mauaina e o latou tino fa'amatalaga mai o latou mata, isu, ma le pa'u.

“E maoa'e ona tomai”

Amio/a'oaiga

Māfaufau po'o āmio a lau tama o se vaega fa'alēnatura o le tuputupu a'e. 'O le tele o tamaiti e savalia vaega o le tauai o mea'ai, fa'alili'i, pe fai mai leai i fa'atonuga uma. Talanoa ma isi mātua pe fesili i ai pe fa'apēfea mai a latou fānau. E te maua mai ai le tele o fa'amatalaga fa'atino ma fautuaga ma o le a mafai ai ona e manatunatu i vaega e ono mana'omia ai e lau tama nisi fesoasoani.

'O nisi tamaiti latou te mana'omia se fesoasoani mo le a'oa'oina ma ono fa'atupula'ia ai ni āmio e lē māsani ai. E le fa'apea la o lau tama e mana'omia ni togafiti a le foma'i fa'apitoa, 'o le mea māsani e le o mālamalama lau tama i mea 'olo'o 'e taumafai e ta'u atu i ai. Masalo 'olo'o ia taumafai e ta'u atu 'iā te 'oe se mea e uiga i a lana āmio.

E ono lē mālamalama ia ona e faigatā ona ua'i atu le māfaufau, na te lē o mālamalama i mea o e fai atu ai pe galo mea sa e fai atu ai. 'O lona uiga e tatau ona e fa'aali iā te ia po'o a mea e fai pe tatau ona e fa'aaogaina ni fa'atonuga sili ona manino faifai so'o i le tele o taimi.

Masalo o taumafai fo'i lau tama e ta'u atu o ia e leatapa'ia i mea vevēla ma mālūlū, e faigatā le pa'i atu i mea pe le iloa le mea e fai pe'ā ta'a'alo ma isi tamaiti. 'O nisi taimi pe na'o le fia'ai pe lēlavā.

“Ia matua'i tutusa”

‘O nisi fautuaga

- Filifili po 'o fea le āmio e fai ma fa'afitāuli tele ma le fa'afitāuli la'iitiiti. 'O nisi taimi e lelei le lē tilotilo i nisi o āmio.
- Fai ia tutusa, ona e tāua tele pe'āfai e faigatā ona mālamalama lau tama i fa'atonuga.
- 'Ia 'e tu mālosi, 'aua le fa'ataiō.
- Ta'u i ai pe'ā lelei.
- 'Aua 'e te taumafai e a'oa'i lau tama 'a'o oso le fa'ali'i. 'Ia mautinoa lona ia saogalēmū ma va'ava'aia i latou.
- 'Avatu ni fa'asinoga e na te iloa ai. 'A ona sasaina le pusi, fa'asino le milimili lēmū ma fai i ai e "milimili lēmū le pusi", 'ae lē o le "ia fai lelei le pusi".
- 'Ia iai ni faiga fa'ata'atitia ma fa'amaopopo le taimi moe ma le 'ai a lau tama i aso ta'itasi.
- 'Aua le pōina lau tama, e ono latou fa'ata'ita'ia lau āmio ma ia pō fo'i isi tagata.
- 'Āfai 'ua tetele lou ita, savali 'ese ma mānava 'umi.
- Māfafau pe iai se uiga o a latou āmio o fia ta'u atu ia te 'oe. 'O 'e lēlavā, ita, fefe, lapata'ia i le pa'i, po'o se isi tūlaga?
- Fa'amālosi'au ma ta'ita'i lau tama e ta'a'alo ma isi, e tele se a'oa'oga e maua mai ai.
- Fa'aaogā ni toeta'ita'iga; 'ave 'ese mai lona māfafau i se isi mea.
- 'Ave i ai ni ana filifiliga se lua, i lo le tu'u avanoa "o le ā se mea 'e te mana'o e fai".

Lagolago mo aiga

'O le olaga fa'atasi ma le tamaitiiti e iai ni mana'oga fa'apitoa e mafai ona tele lona lavelave. E ono e va'aia le tele o taimi fa'atonuina, fetau ma le mamafa tu po'o le fa'anoanoa, po'o le tele o feau fa'aopopo e faia i le fale. 'Ia maua pea se feso'ota'iga ma au uō, alu i se fa'apotopotoga lagolago ma iai fa'atasi ma lou aiga i felogona'ina. E le mafai e se tasi ona avea ma matua na'o ia, ma 'e te mana'omia tagata e mafai ona e talanoa iai, tagata e mafai ona fesoasoani ia te 'oe, ma e e mafai ona fiafia fa'atasi.

“Tu'u i ai se avanoa”

“E ono telegese vaega 'ua fa'atūlagaina, 'ae 'ese le fiafia”

E mana'omia fo'i e isi vaega o lau fānau le lagolago ina ia mālamalama i mea o tutupu. Taumafai ona iai sou taimi ma latou ina ia 'aua ne'i o latou lagona le auai fa'atasi.

'Olo'o tele potopotoga lagolago mo aiga. 'O le tele o nei potopotoga 'olo'o lisi i le 'Au'aunaga a Aiga ma le Komeuniti a le atunu'u atoa i le 'upega o feso'ota'iga www.familyservices.govt.nz.

S.K.I.P

skip.org.nz

facebook.com/SKIPcommunity

E mafai ona e maua fa'amatalaga mai potopotoga fa'apitonu'u mai le:

Mātua o le Va'aiga 'ua le Atoa'atoa le Lelei (Niusila / New Zealand) Incorporated

Telefoni/Fesi 07 838 3439

Imeli paul@pvi.org.nz

www.pvi.org.nz

IHC Falefaitautusi ma 'Au'aunaga o Fa'amatalaga

Telefoni 04 472 2247

Fesi 04 472 0429

Imeli webmaster@ihc.org.nz

www.ihc.org.nz

CCS 'Au'aunaga o Fa'amatalaga

Telefoni 04 801 0854 po'o le 0800 227 200

Fesi 04 382 9353

Imeli info@no.ccs.org.nz

www.ccs.org.nz

Matua i Matua

Telefoni 07 834 1108 po'o le

telefoni e leai se totogi 0508 236 236

Fesi 07 834 1108

Imeli p2pnational@compuserve.com

www.parent2parent.org.nz

Fa'alapotopotoga a le Atunu'u mo Taliga Tutuli

Telefoni 0800 867 446

Tel/TTY 09 307 2922

Fesi 09 307 2923 po'o le 0800 332 343

Imeli enquiries@nfd.org.nz

www.nfd.org.nz

S . k . I . P

skip.org.nz

facebook.com/SKIPcommunity

E lagolago e le SKIP mātua ma e tausia fānau ina ia tausia tamaiti i 'auala lototele.

Mo nisi fa'amatalaga alu i le:

www.skip.org.nz

Imeli: info@skip.org.nz

pe telefoni le: **04 916 3397**

Mo nisi fa'amatalaga i lagolago mo mātua alu i le

www.familyservices.govt.nz

ma o'omi le National Directory.

SKIP009 Me 2005

S . k . I . P

skip.org.nz
facebook.com/SKIPcommunity